<u>אבוקדו – חוט מקשר בין עבר להווה</u>

השבוע יצאנו לסיור בן יומיים של מגדלי האבוקדו, במסגרת ההתארגנות המשותפת דרום-נגב. פתחנו את היום במפעל הדשנים שלנו, "שפע", בבית שאן, המשכנו לביקור מחכים בחלקת אבוקדו אגרו-סולארית בקיבוץ גשר, ומשם לתחנת הניסיונות בצמח. את היום חתמנו על שפת הכנרת, בעין גב. למחרת, בהדרכתו של ירון שלף האגדי, העפלנו לדרום רמת הגולן. ביקרנו בשמורת גמלא, בבית הכנסת העתיק בעין קשתות ובמיזם החקלאי "עזיזו" – חוות הלבנדר בכנף. את הסיור חתמנו ב"הבקתה", באווירה טובה ובטעם של עוד.

מעבר לחברותא, לאווירה הנעימה ולמחיצות שנפלו (אם בכלל היו), גם למדנו לא מעט. על חשיבותו של מפעל דשנים נוסף, ועוד משלנו, ליצירת תחרות בריאה ולשמירה על מחירים הוגנים למגדלים. הכרנו את התארגנות מגדלי האבוקדו בעמק הירדן, הנשענת על ארבע רגליים: הדרכה מקצועית, הגנת הצומח, מחקר וניהול שטחים אזורי. הכול מתכלל ליחידה המקדמת את החקלאות בחבל ארץ זה. מודל מעורר מחשבה וקריאת כיוון להתארגנות האבוקדו שלנו בדרום.

אבל מעבר לכל אלה, הסיור בדרום הגולן העניק לנו גם מבט רחב יותר על מקומה של החקלאות בסיפור ההתיישבות היהודית. מגמלא של ימי בית שני והמרד הגדול, דרך הכפר היהודי באום אל-קנאטיר (עין קשתות), שבמרכזו ניצב בית כנסת מפואר שחרב ברעידת האדמה בשנת 749 לספירה, ועד להתיישבות החקלאית המתחדשת בגולן של ימינו. אלפיים שנות היסטוריה, והחוט המקשר לא ניתק: עבודת האדמה, ובניית קהילה סביבה.

אז, כמו היום, החקלאות לא הייתה רק ענף כלכלי. היא הייתה מסד ההתיישבות, מקור לחוסן קהילתי ואבן ראשה לאחיזה בקרקע. הגידולים השתנו, הטכנולוגיות התקדמו, אבל היסוד נותר כשהיה: במקום שבו מעבדים את האדמה, מצמיחים גם שורשים.

ואולי זו התובנה היפה שלקחנו איתנו מהגולן – החקלאות אינה רק סיפור של יבולים ורווחים. היא גם סיפור של אנשים, של קהילה ושל רצף דורות.

<u>כאשר אדמה הופכת לקרקע</u>

השבוע התקיים במשקי הדרום מפגש נדל"ן, בהשתתפות כ-30 בעלי תפקידים מרכזיים בקיבוצים. על סדר היום: יסודות היזמות בנדל"ן, כלים מעשיים להפיכת רעיון לפרויקט והיכרות עם הסביבה המשפטית של רשות מקרקעי ישראל.

בחולשותיי, אני מודה... כל רעיון נדל"ני מעורר בי אי-נוחות מסוימת. בחלומותיי הפחות ורודים אני כבר רואה אדמה חקלאית מפנה את מקומה לעוד מיזם נדל"ני מבטיח. נדמה שלפעמים שכחנו שאדמה היא קודם כול אדמה, ולא רק נדל"ן.

אין חולק על כך שכדי להמשיך להתקיים כקהילות חזקות ומשגשגות, עלינו לדעת לפתח ולממש בתבונה את המשאבים העומדים לרשותנו. אבל דווקא בעידן של הזדמנויות נוצצות ואופנות מתחלפות, נדרשת ראייה ארוכת טווח. מיזם נדל"ני עשוי להניב תשואה יפה, אבל אדמה חקלאית שאבדה לא תמיד ניתן להשיב.

התבונה היא לדעת לאזן בין פיתוח לשימור, בין רווחי ההווה לאחריות לדורות הבאים. לא להיסחף אחר כל אופנה חולפת, ולא לשכוח מהו הנכס האמיתי שעליו צמחנו.

אפשר וצריך לפתח, ליזום ולהתחדש – אבל חשוב לא פחות להישאר עם שתי רגליים על הקרקע. אגב, רצוי על קרקע חקלאית, שממשיכים לעבד אותה.

<u>מראה כיוון</u>

צוות ההדרכה התכנס השבוע לסקירת הנעשה בשטח, עם תחילת זריעות החיטה לתחמיץ והשלמת השקיות ההנבטה, בסיוע הגשמים האחרונים. הגשם, כדרכו, משנה מעט את תוכניות העבודה ומחייב התאמות. בין ההמלצות שעלו: קילטוּר העשבייה שנבטה וייבוש שכבת הקרקע העליונה וזריעה בהתאם לעומק הרטיבות.

עוד דנו בעיתוי ובשיטות הדישון - מדישון יסוד, דרך דישון במהלך הקילטוּר ועד לדישוני ראש בהרכבים שונים. כל אלה הם כלים בארגז הכלים של המגדל, והבחירה ביניהם מחייבת התאמה לתנאי הקרקע, למצב הרטיבות ולצורכי הגידול. אין מתכון אחד שמתאים לכולם.

חשיבותם של מפגשי צוות ההדרכה נמדדת בראש ובראשונה בערך שהם מביאים למגדלים. ריכוז המידע מהשטח, השוואת תוצאות בין משקים והפריה הדדית בין המדריכים מאפשרים לגבש המלצות מקצועיות מבוססות, לדייק פעולות, להימנע מטעויות ולשפר את התוצאות החקלאיות והכלכליות. זהו בדיוק היתרון של מערכת הדרכה אזורית.

בנוסף, דנו בתכנון הכנסים והסיורים המקצועיים לתקופה הקרובה. תוכנית המפגשים לרבעון הראשון תפורסם בקרוב.

<u>שבוע הבא</u>

הנהלת מגדלי הדרום לאישור תקציב 2027 – יום ב', 16/11

צוות ניהולי התארגנות אבוקדו דרום – יום ג', 17/11

שבת שלום